

Legislativa pro ochranu vzrostlých stromů se musí změnit. Arnika si vyměňuje zkušenosti a nápady i s polskými ekology

1.9.2023 - | Arnika

Například s polskou organizací Fundacja Ekorozwoju se navzájem inspirujeme při formulování požadavků a předvídání dopadů navrhovaných změn. Skutečnosti brzdící lepší ochranu vzrostlých stromů jsou totiž v obou zemích podobné.

Co je podle ekologů nutné změnit v polské legislativě na ochranu stromů?

FundacjaEkorozwoju z Wroclavi (FER) je dlouholetým partnerem Arniky. Naposledy jsme společně realizovali projekt LIFE Osmoderma v Poodří, zaměřený především na výsadbu nových stromků a ošetření letitých stromů – biotopů včetně zlepšení jejich okolí tak, aby celý ekosystém fungoval lépe, a to nejen pro brouka páchníka.

Poslední dva roky však FER také zpracovávala, ve spolupráci s dalšími neziskovkami a arboristy, „Baliček nutných změn pro zajištění lepší právní ochrany stromů“. Výsledkem jejich práce jsou návrhy na změnu konkrétních ustanovení v polském zákoně o ochraně přírody (Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody), ale také v zákoně o železniční dopravě a v občanském zákoníku. Podle polských ekologů se kvůli efektivní ochraně vzrostlých stromů, které poskytují sídla stovkám organismů a zvyšují biodiverzitu v krajině i v našich sídlech, musí změnit zejména následující věci.

1. Koruny vzrostlých stromů musí být chráněny před nadměrným ořezem a před neuváženou "péčí", která je fatálně poškozují, narušuje jejich stabilitu a zhoršuje vitalitu (nadměrná redukce koruny, řezné rány o průměru větším než 5 cm). Je nutno doplnit přímo do zákona ustanovení, jak velký ořez lze považovat za přijatelný a jak jej měřit.

2. Stromy mají kořeny, které musí být chráněny před poškozením. V současné době si polský zákon existence kořenů nevšímá – dokonce je ani nezahrnuje do definice stromu. Navrhované změny mimo jiné zavádějí pojem ochranné pásmo kořenů a uvádějí, jaký zásah do kořenů je třeba považovat za poškození stromu.

3. Je třeba stanovit jasná kritéria pro vydávání povolení k odstranění stromů, to je jedna z nejdůležitějších částí navrhovaných změn. V současné době zákon nespecifikuje, čím by se měl úředník vydávající povolení řídit. Není příliš jasné, zda a kdy může (nebo má) odmítnout vydání povolení ke kácení stromu, k jakým přesně hlediskům by měl přihlížet a jaké podmínky musí být splněny, aby povolení mohlo být vydáno.

4. Rozhodnutí o povolení ke kácení, minimálně těch cennějších stromů, by mělo být považováno za takové rozhodnutí, které vyžaduje účast veřejnosti. V současné době jsou povolení vydávána ke kácení stromů v Polsku prakticky mimo kontrolu veřejnosti. Odvolání proti vydanému povolení může podat pouze vlastník pozemku, na kterém strom roste, tj. subjekt, který nejčastěji o povolení sám požádal. Také nevládní ekologické organizace nemají možnost účastnit se povolovacích řízení nebo se proti povolením odvolávat.

Jak je tomu v Česku?

V Česku řeší přístup ke vzrostlým stromům, jejich ořezy, ochranu při stavebních pracích a speciální zásahy u senescentních (starých) stromů arboristické standardy péče o přírodu a krajinu, které však nejsou právně závazné. S Arnikou proto prosazujeme ustanovení ochranného pásma pro vzrostlé stromy v sídlech přímo v zákoně, podobně jako je tomu u inženýrských sítí.

Arnika dlouhodobě prosazuje účast veřejnosti v ochranně životního prostředí. Je to aktuální téma v souvislosti s probíhajícími změnami v oblasti české stavební a environmentální legislativy. Proto je nám blízké prohlášení FER: **„Jedním z nejlepších nástrojů pro účinnější prosazování práva v oblasti životního prostředí je veřejná kontrola - chápána jednak jako možnost veřejnosti účastnit se správních procesů při přijímání konkrétních rozhodnutí, jednak jako možnost odvolání, mimo jiné i ze strany ekologických organizací, proti rozhodnutím správních orgánů. Jako společnost máme právo spolurozhodovat o tom, co se stane se stromy kolem nás.“**

<https://arnika.org/novinky/legislativa-pro-ochranu-vzrostlych-stromu-se-musi-zmenit-arnika-si-vymenuje-zkusenosti-a-napady-i-s-polskymi-ekology>